

Yaşam Boyu Öğrenme ve Akıllı Televizyonlar

Ayşe Peri Mutlu¹, Mehmet Emin Mutlu²

^{1,2} Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir

aperi@anadolu.edu.tr, memutlu@anadolu.edu.tr

Özet: Yaşamboyu öğrenme doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir ve ev-aile ortamı bu süreçte önemli bir yer kaplar. Ortak kullanıma yönelik bir ev eşyası durumunda olan televizyonların günümüzde geleneksel işlevinin yanısıra internet erişimi gibi ek işlevlere sahip olmaları, yeni etkileşim biçimlerini sunmaları, birden fazla işlevi aynı anda yerine getirebilmeleri ve giderek bilgisayarlarla bütünleşmeleri onlara akıllı televizyon niteliği kazandırmaya başlamıştır. Bu çalışmada akıllı televizyonların özellikleri yaşam boyu öğrenme bağlamında gözden geçirilerek, farklı yaşam evrelerindeki ev bireylerinin potansiyel öğrenme deneyimleri incelenmiştir. Değerlendirme sonucunda akıllı televizyonların yaşam boyu öğrenme için teknolojik özelliklerinin sağladığı olanakların yanı sıra medyaya dayalı biçimsel olmayan öğrenmeyi zenginleştirilmesi, öğrenme süreçlerinin günlük yaşama zahmetsizce eklenilebilmesi ve aile bireylerinin birbirlerinin öğrenme deneyimlerine katılmalarına olanak sağlaması gibi farklı öğrenme deneyimlerine yol açtığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Akıllı televizyon, yaşam boyu öğrenme, uzaktan öğrenme, öğrenme deneyimleri

Abstract: Lifelong learning is a process which starts at birth and continues till death in addition to that home-family environment takes up an important place in lifelong learning. Televisions, which is a shared household appliance, have additional functions such as internet access in addition to their traditional functions and they offer new interaction types, performs multitasks simultaneously and also become integrated with computers day by day, all these features made them obtain “smart television” qualification. In this study, features of the smart televisions have been evaluated according to lifelong learning contexts and potential learning experiences of the family members at different life cycles have been examined. As a result of the evaluation, it is seen that smart televisions cause different learning experiences, in addition to the technological opportunities they provide for lifelong learning, such as enrichment of informal learning based on media, connecting learning processes easily to daily life and providing opportunity to participate learning experiences of the family members.

Key words: Smart television, lifelong learning, distance learning, learning experiences

1. Giriş

Uzaktan öğrenme en genel anlamıyla ele alındığında, öğrenenin, öğrenenlerin geleneksel sınıf ortamlarında bulunmasına gerek kalmadan gerçekleşmesidir. Yaşam boyu öğrenme açısından bakıldığında biçimsel öğrenme, yarı biçimsel öğrenme ve biçimsel olmayan öğrenme türlerinin her birinde uzaktan öğrenmeden yararlanılabilir. Biçimsel öğrenmede otorite bir eğitim kurumu iken, yarı biçimsel öğrenmede otorite başlıca amacı eğitim vermek olmayan işyeri, sivil toplum kuruluşu vb. kurumlardır. Hem biçimsel hem de biçimsel olmayan öğrenmede uygulanan bir eğitim programı ve bir eğitmen bulunmaktadır. Biçimsel olmayan öğrenmede ise otorite öğrenenin kendisidir ve öğrenme önceden planlanmamış ve farkında olmadan (üstü örtük ya da sözsüz öğrenme); planlanmış fakat farkında olmadan (bütünleştirici öğrenme), planlanmamış fakat farkında olarak (tepkisel ya da tesadüfi öğrenme) ve planlanmış ve farkında olarak (öz yönlendirmeli öğrenme) türlerinde gerçekleşebilmektedir [4].

Biçimsel öğrenmede başlıca uzaktan öğrenme uygulamaları olarak, açık ve uzaktan öğrenme programları ile yüz yüze eğitim kurumlarında bazı derslerin uzaktan verilmesi uygulamaları örnek verilebilir. Yarı biçimsel öğrenmede başlıca uzaktan öğrenme uygulamalarına örnek olarak, kurum ve kuruluşların kendileri tarafından ya da hizmet alarak sürdürdükleri uzaktan hizmet içi eğitim programları ve uzaktan sertifika programları verilebilir. Biçimsel olmayan uzaktan öğrenme uygulamaları ise diğerlerine göre çok daha fazla çeşitlilik göstermektedir. Bunların arasında bebeklere, çocuklara ve yetişkinlere yönelik eğitsel televizyon programları, eğitsel ve akıllı telefon tablet uygulamaları, bireylerin herhangi bir yükümlülük üstlenmeden yararlanabildikleri açık ders malzemeleri ve kitlesel açık çevrimiçi dersler, bireylerin anlık enformasyon gereksinimlerini giderdikleri sosyal medya, sözlükler, ansiklopediler, video paylaşımı vb. web siteleri örnek verilebilir.

Bu çalışmada günümüzde giderek pazar payını arttıran akıllı televizyonların yaşam boyu öğrenme

bağlamında uzaktan öğrenmede sağladığı olanakların incelenmesi ve aile bireylerinin yaşam boyu öğrenme süreçlerine olan etkisinin tartışılması amaçlanmıştır.

2. Akıllı Televizyonlar

Smart TV, Hybrid TV ya da Connected TV olarak ta adlandırılan akıllı televizyonların geleneksel televizyonlardan başlıca farklılığı kendisine ait bir işletim sistemiyle bilgisayar özelliklerine sahip olması ve internet erişimine olanak sağlamasıdır. İnternete erişimi özelliği televizyonda donanımla bütünleşik olarak sağlandığı gibi, geleneksel televizyonlara dışarıdan cihaz bağlayarak da internet erişimi sağlamak mümkün olabilmektedir.

Akıllı televizyonlar bilgisayarların ve televizyonların yakınsaması sonucu ortaya çıkan karma cihazlardır. Bu yakınsamayla akıllı televizyonlar kendi işlemcilerine, belleklerine, işletim sistemlerine, uygulamalarına ve depolama birimlerine sahip olabilmektedirler. Bunun sonucunda geleneksel televizyonlara göre teknolojik olarak artırılmış özellikleri barındırabilmektedirler.

2014 Eylül ayı itibariyle önde gelen akıllı televizyon üreticilerinin ürün tanıtım siteleri incelendiğinde akıllı televizyonların sahip olduğu genel özellikler aşağıdaki gibi listelenebilir:

İnternet Bağlantısı: Akıllı televizyonları diğer televizyonlardan ayıran temel özellik internet bağlantısına sahip olmasıdır. İnternet bağlantısını sağlamak amacıyla dahili Wi-Fi alıcısı, Ethernet girişi ve/veya USB girişine takılabilen bir Wi-Fi adaptörü kullanılabilir. İnternet bağlantısı sağlandıktan sonra, akıllı televizyonun sahip olduğu internet tarayıcısı önem kazanmaktadır. Bazı televizyonlar kendileri özgü kısıtlı özelliklere sahip internet tarayıcısına sahipken, Android işletim sistemine sahip akıllı televizyonlarda Chrome tarayıcısı kullanılabilir.

Harici Medya ve Format Desteği: Günümüzde dijital televizyonların hemen hepsi yaygın görüntü, video ve ses formatlarını desteklemekte ve bu formatlardaki dosyaları oynatabilmektedirler. Bu amaçla USB veya SD kart yuvası, fotoğraf makinesi ya da video kameraya kabloyla bağlanma gibi kullanım biçimleri bulunmaktadır. Akıllı televizyonlarda dışarıdaki dosyalara erişme ve oynatma olanağı DLNA (Digital Living Network Alliance) gibi erişim protokolleri ile daha da geliştirilerek, internet erişimli dijital medya oynatıcıları, cep telefonları, tabletler, dizüstü ve masaüstü bilgisayarlardaki medya dosyalarına ağ üzerinde sorunsuzca erişmek ve oynatmak gibi özellikleri içermeye başlamıştır.

Uygulamalar ve Uygulama Mağazaları: Akıllı televizyonların tümünde kendilerine özel kullanıcı arayüzleri ve uygulama içerikleri bulunmaktadır. Akıllı televizyon kavramının öncülerinden olan Samsung firmasının akıllı televizyon uygulama mağazasında 700'ün üzerinde uygulama bulunmaktadır. Android işletim sistemine dayalı akıllı televizyonlar ise Google Play mağazasına erişebilmektedirler. Ülkeye özgü yerel uygulamaların sayısı ve niteliği akıllı televizyon deneyiminin kalitesini etkilemektedir.

İçerik Sağlayıcılar: Akıllı televizyonlar sadece o anda yayınlanan televizyon içeriklerine değil, aynı zamanda internet üzerinden dizi ve film sağlayan ücretli/ücretsiz içerik sağlayıcının yayınlarına da erişim olanağı sunmaktadır. VOD (video on demand) türündeki bu videolar akıllı televizyonların yaygınlaşmasının önemli nedenlerinden birisidir. Böylece kullanıcılar yayın akışını izlemek zorunda kalmadan dizi ve filmlere topluca erişebilmektedirler.

Sosyal Medya: Günümüzde sosyal medya akıllı telefonların ve tablet kullanımının itici gücü durumundadır. Benzer etki akıllı televizyonlarda da kendisini göstermektedir. Böylece akıllı televizyon üreticileri uygulama portföylerine mutlaka Twitter ve Facebook erişimine olanak sağlayan uygulamalar da eklemektedirler. Bazı akıllı televizyonların aynı anda birden fazla işlevi yerine getirebilmesi nedeniyle televizyon yayını esnasında aynı anda Twitter ve Facebook akışlarını da göstermesi mümkün olabilmekte.

Televizyonların Akıllı Telefon ya da Tabletler Üzerinden Yönetilebilmesi: Akıllı telefonların uzaktan yönetilmesini sağlayan Android ve iOS uygulamalarıyla uzaktan kumanda aletine gerek kalmadan akıllı televizyonun bütün özellikleri akıllı telefonlar ve tabletler üzerinden yönetilebilmektedir. Bu uygulamalar yardımıyla akıllı telefon ya da tablet ekranındaki görüntüleri televizyona yansıtmak mümkün olabilmektedir.

Yayınları Kaydedebilme: DLNA protokolü ile televizyon yayınlarının televizyonun diskine ya da harici bir diske ya da USB belleğe kaydedebilme olanağı sağlamaktadır. PVR (personal video recorder) özellikli televizyonlarda yayınları durdurabilme, geriye sarılabilmek gibi özellikler bulunmaktadır.

Çevre aygıtları: Günümüzde akıllı televizyonların bir bölümünde gömülü kamera bulunmaktadır. Bu kamera aracılığıyla ve Skype vb. uygulamaların yardımıyla başkalarıyla görüntülü görüşme olanağı bulunmaktadır. Gömülü kamerası bulunmayan akıllı televizyonlara harici kamera takılabilmektedir.

Benzer durum diğer çevre aygıtları için de geçerlidir. USB ya da Bluetooth kulaklıklar, klavyeler ve fareler ile akıllı televizyon bir bilgisayara dönüştürülmektedir.

Akıllı Arama: Özellikle Google teknolojilerinin akıllı televizyon dünyasında etkisinin artmasıyla akıllı televizyon üzerinde giderek daha etkili aramalar gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin “kravat bağlama” şeklinde bir arama yapıldığında tarayıcı uygun YouTube videolarını listelemektedir. Akıllı arama ile YouTube videolarının yanı sıra VOD içeriklerine ve televizyon kanalları ve dijital platformların yayınladığı içerikler üzerinde de arama yapılabilmektedir. Böylece içerik sağlayıcılarının bütün televizyon ve sinema arşivi kullanıcının erişimine sunulmaktadır [8].

Yeni Etkileşim Biçimleri: Akıllı televizyonların içinde gömülü olan bilgisayarlar yeni kullanım biçimlerinin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır. Televizyonla geleneksel etkileşim aracı olan uzaktan kumandanın yanı sıra akıllı telefon ve tabletlerle gerçekleştirilen etkileşime geçilmiş, oradan da ses, hareket ve yüz tanıma teknolojilerinin kullanıldığı doğal iletişime geçilmiştir. Böylece akıllı televizyonun mikrofonu kullanılarak televizyonu sesle verilen komutlarla yönetmek mümkün olmaktadır. Benzer şekilde televizyonda gömülü bulunan kamera kullanılarak el ve kol hareketleriyle sesi açma, kanal değiştirme ya da menüden bir seçim yapmak mümkündür. Televizyon kamerasının yüz tanıma özelliği kullanılarak televizyonun kullanıcıyı tanıması ve erişim yetkisi vermesi sağlanabilmektedir.

Ekranı Bölme: Günümüzde Full HD televizyonların dört katı büyüklüğünde yüksek görüntü duyarlılığına sahip Ultra HD televizyonlarda teorik olarak ekranı dört Full HD penceresine bölmek mümkündür. Pratikte genellikle ekranın ikiye bölünebildiği modeller yaygındır. Bu televizyonlarda ekranın bir bölümünde televizyon yayını izlenirken diğer bölümünde televizyon uygulamaları çalıştırılabilmektedir. Bu durum televizyonun aynı anda birden fazla işlevi yerine getirmesine olanak sağlamaktadır. Ekranı ikiye bölmeye ilgili diğer bir yaklaşımda üç boyutlu televizyonlarda uygulanmaktadır üç boyutlu gözlüklerle aynı ekranda iki farklı görüntü sunulabilmektedir. Böylece bir gözlükle dizi izlenirken diğer gözlükle film seyredilebilmektedir. Yayınların sesi kulaklık ile ayrıştırılmaktadır.

3. Akıllı Televizyon Edinme Yaklaşımları

Akıllı televizyon sahibi olmanın birden fazla yolu bulunmaktadır.

Bunlardan birincisi “akıllı televizyon” ibaresiyle satılan televizyonlardır. Günümüzde firmalar ürün portföyünde akıllı televizyonların payını giderek artırmaktadırlar. Akıllı televizyon üreticilerine yurt dışında Samsung, LG, Panasonic, Philips, Sony ve Toshiba, yurt içinde ise Vestel, Arçelik ve Beko örnek verilebilir. Akıllı televizyonları değerlendirirken uygulama mağazası bulunup bulunmadığı, mağazadaki uygulama sayısı, yerel uygulamaların zenginliği gibi ölçütler önem kazanmaktadır.

İkinci yaklaşım normal bir televizyona, onu akıllı televizyona dönüştürecek bir set-üstü-kutu bağlamaktır. Android TV [1], Apple TV, Amazon Fire TV bu tür set üstü kutulara örnek verilebilir. Android TV ve Amazon Fire TV, Google Play uygulama mağazasından indirilebilen geniş bir akıllı televizyon uygulaması kümesine ve içeriğine sahiptir. Apple TV ise iTunes’dan içerik indirilmesine ağırlık vermektedir.

Üçüncü bir yaklaşım internet erişimine olanak sağlayan uydu alıcıları, dijital platformlar, oyun konsolları (Sony PS, Microsoft XBOX, Nintendo Wii) ve medya oynatıcıları (DVD oynatıcı, Bluray oynatıcı, ev tiyatrosu sistemleri) kullanmaktır. Bu aygıtlar oyun oynatmak, uydu kanallarını almak, DVD/Bluray içeriği oynatmak gibi kendi işlevlerinin yanı sıra sahip oldukları internet erişimi olanağı ile bağlı oldukları televizyondan internete erişime izin vermektedirler.

Dördüncü yaklaşım ise televizyonlar ile bilgisayar ya da internet arasında Wi-Fi ya da yerel ağ üzerinde iletişimi sağlayan dijital medya oynatıcılarıdır. Bunlara örnek olarak Google Chromecast verilebilir [3]. Bu aygıtlar “digital media extender”, “digital media streamer”, “digital media hub”, “digital media adapter” ya da “digital media receiver” gibi isimler altında pazarlanmaktadır ve Android işletim sistemini kullananların çoğu 100 doların altında fiyata sahiptirler.

Televizyon ve bilgisayar birleşiminin diğer bir biçimi de bilgisayarın bir HDMI kablo ile doğrudan televizyona bağlanmasıdır. Bu durumda televizyon bilgisayarın monitörü durumuna gelmekte, kendi yetenekleri devre dışı kalırken bilgisayarın yetenekleri salonda bütün bireylerin deneyimine sunulmaktadır. Özellikle Netflix ve Hulu gibi çevrimiçi dizi ve film sağlayan ücretli hizmetlerin bulunmaması nedeniyle korsan film ve dizi sitelerindeki içeriklerin bu yöntemle aile üyeleri tarafından seyredilmesi Türkiye’de son derece yaygındır.

4. Akıllı Televizyonların Açık ve Uzaktan Öğrenmede Kullanılması

e-Öğrenme terimi “öğrenmenin enformasyon ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak yürütülmesi” olarak ele alındığında günümüzde açık ve uzaktan öğrenme süreçlerinin ağırlıklı olarak e-Öğrenme ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Türkiye’de uzaktan eğitim yapan bölümlerin yanı sıra açık ve uzaktan öğretim yapan fakülteler de e-Öğrenmeden yaygın olarak yararlanmaktadır. Uzaktan eğitimde televizyonun tarihsel bir konumu bulunmaktadır. İngiliz Açık Üniversitesi ve BBC işbirliğiyle başlayan başarılı uygulamalar diğer ülkelerdeki açık üniversitelere örnek teşkil etmiştir. Türkiye’de de Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemi 1982 yılında uygulamaya geçtiğinde TRT4 kanalı üzerinden yayınlanan Açıköğretim ders programları Açıköğretim sisteminin diğer bileşenleri olan ders kitapları, yüz yüze akademik danışmanlık ve merkezi sınavların yanında dördüncü bileşen olarak yerini almıştır. 2000’lerde internet üzerinden verilmeye başlayan e-öğrenme hizmetleri beşinci bileşen olarak sistemi genişletmiştir. Günümüzde Açıköğretim ders programları TRT Okul kanalında yayınlanmaya devam etmektedir [2].

Açıköğretim dersleri sadece uzaktan biçimsel öğrenme amacıyla tasarlanmamışlardır. Aynı içerikler e-Sertifika programlarında ya da bir açık ders malzemeleri portalı olan Yunusemre e-Öğrenme Portalında da yayınlanmaktadır. Diğer bir deyişle Açık ve uzaktan öğretim ders malzemeleri diploma almayı amaçlayan öğrenciler kadar, bir sertifika almayı amaçlayan ya da herhangi bir belge almayı hedeflemeden kendi kendine öğrenme etkinliklerinde bulunan bireyler tarafından da kullanılabilir. Böylece uzaktan öğrenme içerikleri biçimsel öğrenme için olduğu kadar yarı biçimsel ve öz yönlendirmeli biçimsel olmayan öğrenme için de kullanılabilir.

Günümüzde ders kitapları, televizyon programları, deneme sınavları, etkileşimli kitaplar, e-seminer hizmetleri vb. Açıköğretim ders malzemelerine ve hizmetlerine erişim için internete bağlı bir bilgisayarın varlığı yeterli olmaktadır. Bu süreçte televizyonların giderek bilgisayarlaşması olarak tanımlanabilecek olan akıllı televizyon olanağının açık ve uzaktan öğrenmeyi gerçekleştirmek amacıyla bilgisayarın yerine kullanılmasının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Akıllı televizyonların bir işletim sistemi içermesi ve bunun sonucunda internete bağlanabilmek gibi yeni işlevlere de sahip olması, ekranın bölümlere ayrılmasıyla birden fazla işlevi aynı anda yerine getirilebilmesi, masaüstü, tablet ya da akıllı telefon üzerinden televizyonun yönetilebilmesi, televizyondan evdeki bilgisayarlara erişilebilmesi gibi bilgisayarlarla bütünleşebilir olanakları akıllı televizyonların açık ve uzaktan öğrenme amacıyla kullanılması için yeterli teknolojik yapıya sahip olmasını sağlamaktadır. Bu durum yüksek yatırımlar gerektirmeden akıllı

televizyonlar üzerinden uzaktan eğitim uygulamalarının geliştirilmesini tetiklemektedir [7].

Bir deneyim eğer yeni bilgi, davranış, beceri, değer ya da tercihleri kazandırıyor ya da var olanları değiştiriyor ya da güçlendiriyorsa, bu bir öğrenme deneyimidir. Yaşam boyu öğrenmede biçimsel öğrenme, yarı biçimsel öğrenme ve planlı ve farkında olarak gerçekleştirilen öz-yönlendirmeli öğrenmenin dışında planlanmadan ya da farkında olmadan yaşanan öğrenme deneyimleri de bulunmaktadır ve bu deneyimler bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumların en önemli kaynağı durumundadır. Farkında olmadan ya da önceden planlanmadan yaşanan biçimsel olmayan öğrenme deneyimlerinin içinde bireyin aile ve sosyal çevresinde yaşadığı öğrenme deneyimleri önemli yer tutmaktadır [4].

Akıllı televizyonların açık ve uzaktan öğrenme için sağladığı olanakların ötesinde diğer teknolojilerden farklı olarak hangi deneyimlere olanak sağladığı incelendiğinde ilginç kullanım biçimleriyle karşılaşılmaktadır: Gözlemlerden birincisi akıllı televizyonların medyaya dayalı biçimsel olmayan öğrenmeyi diğer cihazlara göre daha fazla desteklemesidir. Göze çarpan ikinci gözlem bireylerin akıllı televizyonlarca gerçekleştirdikleri öğrenme süreçlerinin günlük yaşama zahmetsizce eklenebilmesidir. Üçüncü önemli gözlem ise akıllı televizyonun aile bireylerinin birbirlerinin öğrenme deneyimlerine katılmalarına olanak sağlamasıdır.

5. Medyaya Dayalı Biçimsel Olmayan Öğrenme

Günümüzde bireylerin bilgilene kaynaklarının önemli bir bölümü sosyal çevre, sosyal medya ve ağırlıklı olarak televizyon ile internet ortamındaki haber kaynaklarının oluşturduğu kitle iletişim araçları gibi enformasyon kaynaklarıdır. Basılı gazete, dergi ve kitaplar bunların ardından gelmektedirler. Yakın zamanda bireylerin kişisel medya ve eğlence ortamlarındaki öğrenme deneyimlerini bir yaşam günlüğü sistemiyle yakalanması ve bir deneyim işleme yazılımıyla bireyin geçmişteki bu deneyimleri tarayarak farketmesi ve yorumlamasını inceleyen bir çalışmada, bireylerin günlük medya, kitaplar ve film/dizi gibi içeriklerle önemli ölçüde biçimsel olmayan öğrenme deneyimi yaşadığı görülmüştür [5]. Akıllı televizyonlarla daha fazla içerik deposuna erişilebilmesi, içeriklerin tekrar izlenebilmesi, bir haber/film/dizi izlenirken aynı anda ya da hemen sonra internete girilerek içerikle ilgili ansiklopedik enformasyona ve izleyici yorumlarına erişilmesi bireyin içerikleri pasif bir şekilde tüketmesini değil, aktif ve gelecekteki deneyimlerini yönlendirici biçimde kullanmasını sağlamaktadır. İçerik depolarına kolayca erişim olanakları

değerlendirilerek, örneğin bir hafta ünlü bir yönetmenin başlıca filmlerinin izlenmesi, bir başka hafta bir film serisinin bütün filmlerinin sırasıyla izlenmesi gibi etkinliklerle, televizyon aile içinde daha etkili kullanılabilir.

6. Öğrenme Süreçlerinin Günlük Yaşama Eklemlenebilmesi

Günlük yaşam faaliyetlerini sürdürürken aynı zamanda akıllı televizyonlarla öğrenme deneyimlerini yaşamak, bir öğrenme deneyimi yaşamak amacıyla günlük faaliyetlere ara vermeye göre, daha çok benimsenmektedir. Örneğin, ev kadınlarının ev işleri, bebek bakımı ya da mutfak işlerini yerine getirirken akıllı televizyonlarla internet etkileşimli içerik tüketmeleri mümkündür ve ses ile el hareketleri komutlarıyla akıllı televizyonu yönetmeleri durumunda aynı anda birden fazla etkinlikte meşgul olduklarının farkında bile olmayabilirler.

Benzer durum evde daha fazla zaman geçiren yaşlı bireyler için de geçerlidir. Yaşlı bireylerin akıllı televizyonlardan sağladıkları enformasyon hizmetleri, sağlık hizmetleri, öğrenme hizmetleri ve sosyal ağ hizmetleriyle yaşam kalitelerini artırabildiklerini göstermişlerdir. Özellikle, televizyon ekranının yeterince büyük olması ve cihazın kullanıma sürekli hazır olması yaşlı bireylerin teknik ayrıntılarla ilgilenmeden kolayca internet deneyimi yaşamalarına olanak sağlamaktadır [9]. Benzer kolaylıkların okul öncesi çocuklar için de geçerli olduğu görülebilir.

Akıllı televizyonun sürekli aktif durumda olması ondan yararlanmayı kolaylaştırmaktadır. Böylece, sabah haberleri izlerken aynı anda gazeteleri taramak, hava durumu hakkında bilgilenmek, kişisel çevrimiçi takvime göz atmak gibi günlük rutinler daha ileri düzeyde öğrenme deneyimlerine yol açan davranışların da zahmetsizce gerçekleştirilmesini öncülük ederler.

7. Evdeki Bireyler Açısından Akıllı Televizyonlar

Akıllı televizyonların akıllı telefonlar, tabletler, dizüstü ve masaüstü bilgisayarlar gibi kişisel cihazlardan temel farkı ev içindeki bireylerin hepsinin kullanımına açık olması ve genellikle aynı anda birden fazla kişi tarafından kullanılmasıdır. Ev ortamındaki akıllı televizyonların genel olarak bir toplu kullanım aracı olması bireylerin bu cihazla gerçekleştirdikleri yaşam boyu öğrenme deneyimlerini diğer cihazlarla yaşanan deneyimlerden farklı kılmaktadır. Bir birey akıllı televizyonu eğitsel amaçlarla kullandığı zaman ev içerisindeki diğer bireyler bu kullanıma dolaylı ya da dolaysız olarak dahil olurlar. Bir annenin bebeğinin

akıllı televizyon üzerinden bir eğitsel oyunu oynamasına yardım etmesi dolaysız katılım iken, bir yetişkinin akıllı televizyonu eğitsel amaçla kullanmasına şahit olan evin küçük bir bireyi için bu deneyim dolaylı bir katılım olanağı sağlar.

Akıllı televizyonlarla gerçekleştirilen öğrenme deneyimlerinin değişik yaşam evresindeki bireylerde farklılık göstermesi beklenir:

Bebekler: Bebeklere ve okul öncesi eğitime yönelik programları izlerler. Ebeveynlerinin yardımıyla akıllı televizyonlardaki eğitsel oyunlara katılabilirler.

Çocuklar: İlk ve orta öğretim düzeyinde çocuklara yönelik eğitim programlarını izlerler ve internet ortamında konuyla ilgili arama yaparak diğer kaynaklara erişebilirler.

Gençler: Yükseköğretim düzeyinde gençlere yönelik eğitim programları ile açık ve uzaktan öğrenme programlarını izlerler, kaydedebilirler başkalarıyla akıllı televizyon üzerinde bir araya gelebilirler.

Yetişkinler: Yetişkin eğitimi, hizmet içi eğitim ve ikinci öğretim etkinliklerinin yanı sıra kişisel bakım, beslenme, sağlıklı yaşam, çocuk yetiştirme gibi alanlarda öğrenme deneyimleri yaşarlar.

Geç Yetişkinler: Henüz Türkiye’de yaygın olmayan üçüncü çağ üniversitelerine kayıtlı olabilirler, sağlık ve hobilere ağırlık veren öğrenme deneyimlerine ağırlık verebilirler.

Aynı evdeki bireyler yukarıdaki öğrenme deneyimlerini bir ortak kullanım aracı olan akıllı televizyonla gerçekleştirdikleri zaman, evin diğer üyelerinin yorumları, yönlendirmeleri ve katkılarından yararlanabilirler. Bu durum öğrenme deneyiminin daha kalıcı bir öğrenme oluşturmasını sağlar.

Akıllı televizyon diğer uzaktan öğrenme araçlarına göre yaşam boyu öğrenmeye daha uygun bir araç durumundadır. Bu sonuca akıllı televizyonun bir bireyin doğumdan ölüme kadar olan öğrenme sürecinde yer alması nedeniyle değil, aynı evde yaşayan ve farklı yaşam evrelerinde bulunan bireylerin öğrenme süreçlerinde yer alması nedeniyle varılabilmektedir.

8. Akıllı Televizyonların Kısıtları ve Geleceği

Türkiye’de diğer ülkelerde bulunan bazı hizmetlerin sunulmaması nedeniyle akıllı televizyonlardan tam kapasiteyle yararlanmak mümkün olmayabilmektedir. Örneğin Google TV için uygulama indirilememesi, Nintendo Wii ile Türkiye’den internete erişilememesi, çoğu içerik

sağlayıcı akıllı televizyon uygulamasının Türkiye'ye hizmet sunmaması, yerel uygulamaların sayısının az olması vb. kısıtlamalar aynı cihazlardan yurtdışındaki bireylerin yararlandığı kadar yararlanılamamasına yol açmaktadır. Diğer taraftan yeni bir teknoloji olan akıllı televizyonlar günümüzde henüz olgunlaşmamış durumdadırlar. Örneğin düşük Wi-Fi erişim hızları, işlemci hızları ve bellek kapasiteleri, web tarayıcısı gibi gömülü yazılımların sınırlı özelliği desteklemesi vb. sorunlar bu teknolojinin henüz gelişme aşamasında olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan yakın gelecekte yapay zeka teknolojilerinin akıllı televizyon alanındaki uygulamalarının akıllı televizyonları gerçekten "akıllı" yapması beklenmektedir [6].

9. Sonuç

Bireyler uyanık oldukları saatler içinde, eğer okul çağındaysalar, okuldan sonraki en fazla süreyi, eğer çalışma çağındaysalar, iş yaşamı dışındaki en fazla süreyi evde diğer aile bireyleriyle birlikte geçirirler ve bu sürede televizyon seyretmek ve internete girmek en fazla paya sahiptir. Akıllı televizyonların gelişmesi ve yaygınlaşması bu iki etkinliğin iç içe geçmesine neden olmaktadır.

Akıllı televizyonlar açık ve uzaktan öğrenme süreçlerinde bilgisayarların yerine getirdikleri görevleri eksiksiz ya da hemen hemen eksiksiz yerine getirebilmektedirler. Diğer taraftan bireyler önceden planlanmamış ya da farkında olmadan yaşanan biçimsel olmayan öğrenme deneyimlerinin önemli bir bölümünü aile çevresi ve sosyal çevre içerisinde yaşamaktadırlar. Bu türden biçimsel olmayan öğrenme deneyimleri bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumlarının oluşmasında en önemli paya sahiptir. Bu durumda bireylerin öğrenme süreçlerinde akıllı televizyonların ağırlığı giderek artacaktır.

Akıllı televizyonların enformasyon kaynaklarına ve içerik depolarına erişimde sağladığı kolaylıklar bireylerin bilgilenme ve eğlenme gereksinimlerini daha yoğun karşılamalarına olanak sağlamakta, bu durum bireyleri daha ileri düzeyde öğrenme deneyimlerini de akıllı televizyonlar üzerinde gerçekleştirmeye yönlendirmektedir. Akıllı televizyonlarla etkileşim sağlamak için kullanılan yöntemlerin zenginleşmesi, bireylerin doğal vücut hareketleri ve doğal dil kullanımıyla günlük faaliyetlerine ara vermeden sanal dünyada gezmelerine olanak sağlamaktadır. Diğer taraftan genellikle aile içerisinde kişisel bir etkinlik olan "öğrenmenin" akıllı televizyonun sağladığı olanaklarla diğer aile bireylerinin de katılımına izin veren bir etkinliğe dönüşmesi mümkün olabilmektedir.

Kaynaklar

[1] Android. (2014). Android TV, <http://www.android.com/tv/>, (15.10.2014 tarihinde erişildi.)

[2] AÖF. (2014). Açıköğretim Fakültesi e-Öğrenme Portalı, <http://eogrenme.anadolu.edu.tr/>, (15.10.2014 tarihinde erişildi.)

[3] Google. (2014). ChromeCast. <http://www.google.com/chrome/devices/chromecast>, (15.10.2014 tarihinde erişildi.)

[4] Mutlu, M.E. (2014a). Çoklu Cihazlı ve Çoklu Algılayıcı Yaşam Günlüğü İle Öğrenme Deneyimlerinin Yakalanması İçin Bir Çerçeve Önerisi, *YICER – YILDIZ International Conference On Educational Research and Social Sciences*, 1-3 September 2014, Yıldız Üniversitesi.

[5] Mutlu, M.E. (2014b). Biçimsel Olmayan Öğrenme Kaynakları Olarak Kişisel Medya ve Kişisel Eğlence Ortamlarındaki Deneyimlerin Yönetimi, *23. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 4-6 September 2014, Kocaeli Üniversitesi.

[6] Prabhal, S., & Ganapathy, S. (2011). Emerging Artificial Intelligence Application: Transforming Television into Smart Television. In *Semantic Methods for Knowledge Management and Communication* (pp. 311-318). Springer Berlin Heidelberg.

[7] Rosa, E. R., Donéstevez, A. A. F., Muñoz, M. G., & Fuentes, A. P. (2014). Smart TV with Free Technologies in Support of Teaching-Learning Process. In *Open Source Software: Mobile Open Source Technologies* (pp. 147-152). Springer Berlin Heidelberg.

[8] Simonite, T. (2012). Google Breathes New Intelligence into its TV. MIT Technology Review, 14 Kasım 2012, <http://www.technologyreview.com/view/507511/google-breathes-new-intelligence-into-its-tv/> (15.10.2014 tarihinde erişildi.)

[9] Trinh, V. Q., Chung, G. S., & Kim, H. C. (2012). Improving the Elder's Quality of Life with Smart Television Based Services. *World of Academy of Science, Engineering and Technology*, 67, 572-575.